

hvori Bevægelsen standsede, og hvor Værdiforholdet udføkket beholdt det Standpunkt, det en Gang havde indtaget — nemlig det 17de Aarhundrede, steg Produktionen meget stærkt; man fik da nemlig 10 Milliarder overført. I det derpaa følgende Aarhundrede, i det 18de, fordoblede Massen sig atter, og man regner, at der kom 20 Milliarder til. Lad mig slynde mig at tilføje, for at blive færdig med denne Række af Tal, at fra Aaret 1800, indtil Californiens rige Guldeleier bleve bearbejdede, altsaa til omtrent 1848, kom der endnu 10 Milliarder til. Vil man altsaa spørge, hvor store Masser ædelt Metal der er bragt til Europa fra disse nye Lande, vil det efter disse Opgivelses i det Hele beløbe sig til en $43\frac{1}{2}$ Milliard indtil Aaret 1848, en aldeles overvældende Masse, naar man sammenligner den med, hvad der var tilstede den Gang, da den hele Bevægelse begyndte. Den Gang var Massen, som jeg har anført, kun 1 Milliard, der var nu kommet omtrent $43\frac{1}{2}$ Milliard, til, og altsaa var det i en ganske umaadelig Proportion, at Mængden af ædelt Metalt var bleven forøget. Under denne Forøgelse var der imidlertid fra 1620 og lige indtil den franske Revolution ingen mærkelig Forandring i de ædle Metalleres Værdi. Det er først fra den franske Revolution og fra de Rystelser, der den Gang gik igennem Verden, at en ny Forandring er indtraadt, og man regner i Almindelighed, at indtil 1848 — jeg taler ikke om den Periode, vi nu ulykkeligvis ere komne ind i — er der foregaaet en ny Forringelse, som man omtrent kan ansætte til $\frac{1}{2}$. Værdien var altsaa atter gaaet ned, nemlig til omtrent det Halve, og vil man se tilbage paa den oprindelige Stilling med Hensyn til de ædle Metalleres Værdi, paa Tiden før Amerikas Opdagelse, maa man sige, at de ved den nuværende Periodes Begyndelse omtrent kun vare $\frac{1}{8}$ værd i Sammenligning med Værdien før Amerikas Opdagelse. Man ser altsaa, at Værdiforringelsen paa ingen Maade har holdt Skridt med Tilvæksten af ædle Metaller, der kom til Europa, og det vilde ogsaa have været overmaade ulykkeligt. Forklaringen af dette Fænomen er imidlertid overmaade simpel, thi samtiddig med hele denne Produktion af ædelt Metal foregik en kæmpemæssig Udvikling af Rigdommen paa alle Gebyer, Produktionen i alle Retninger udviklede sig i en ganske overordentlig Grad, og det, som fandt Sted, er i Grunden et Bædeløb mellem Produktionen af ædelt Metal og Produktionen af alle andre Gjenstande. Hvis i dette Bædeløb bestandig begge Sider kunde udvikle sig lige stærkt, og hvis der ikke var andre Forhold, som i en eller anden Retning forrykkede Tilstanden — det kunde jo s. Ex. tænkes, at det kunde blive meget moderne at spise med Guldskeer i Stedet for med Sølvskeer, og at dette kunde have en vis Indflydelse — saa vilde Værdiforholdet ikke blive forrykket. Det, der afgjør om en Værdiforringelse

indtraeder eller ikke, er, hvilken Side der i Bædeløbet vinder Palmen, hvorvidt Produktionen i alle andre Retninger kan holde Skridt med Produktionen i den ene, nemlig med Produktionen af ædle Metaller. Som det ses, har det ikke været Tilfældet. Svormeget Rigdommen er stegen, har den dog ikke kunnet holde Stand imod Bearbejdelsen af Minerne, og derfor er Værdiforringelsen af de ædle Metaller indtraadt. En Omstændighed, som naturligvis ogsaa har havt en meget væsentlig Indflydelse paa at holde Metallernes Værdi oppe, saa godt, som den dog er holdt oppe, er den, at Trangen til og Benyttelsen af Metallerne som Myntmetal ere stegne i en saa ganske overordentlig Grad, Noget, som man ogsaa i Almindelighed ikke har nogen ret klar Forestilling om. Jeg skal kun anføre et Par Tal, for at de Herrer kunne se, med hvilke kæmpemæssige Skridt Udviklingen er gaaet. Vil man f. Ex. for Frankrigs Vedkommende — det er jo et af de Lande, hvorfra man har de bedste Oplysninger — spørge om, hvilken Cirkulationsmasse af Myntmetal, det vil jo sige Guld og Sølv, der fandtes der i Landet paa den Tid, hvor vi begyndte at kunne faae nogenlunde tilforladelige Oplysninger, skal jeg efter min Rilde angive, at paa Henrik den 4des Tid beløb den hele cirkulerende Myntmasse sig til 150 Millioner Franks. Allerede under Richelieu var den stegen til det Dobbelte, 300 Millioner Franks, og under Colbert — det gaar altsaa Slag i Slag — til 500 Millioner Franks. Senere hen, i Midten af det forrige Aarhundrede, var den igjen stegen ikke alene til det Dobbelte heraf, men til det Treobelte, 1500 Millioner Franks. I vore Dage gaar den jo op til flere Tusinde Millioner Franks. Ved en saa udbredt Anvendelse er det let at forestaa, at Værdiforholdene nogenlunde kunne opretholdes.

Men lad os nu specielt — det er jo det, der egentlig er Tale om her — spørge om, hvorledes Forholdet er mellem de to ædle Metaller: Guld og Sølv; det er jo Cardinalpunktet ved den Sag, vi for Diebliffet bestjæftige os med. Spørgsmaalet er, om det er Guld eller Sølv, der har mest Chance for at vedligeholde sin Værdi. Raster man et Blik paa den Række af Aar, jeg har omtalt, skulde man være fristet til afgjort at svare: Guld holder bedst sin Værdi; thi det er sikkert, at siden Amerikas Opdagelse og under den stadige Forrykken af begge de ædle Metalleres Værdi er det bestandig Sølv, der er gaaet mest tilbage, Guld mindst, saaledes at det Forhold, der oprindeligt var mellem Guld og Sølv, hvilket kan antages ved Amerikas Opdagelse at have været som 1 til 11, saaledes at altsaa 1 Pund Guld var det Samme som 11 Pund Sølv, har forrykket sig saaledes, at det i Midten af det 17de Aarhundrede var 1 til 13 og i Begyndelsen af dette Aarhundrede var 1:15, nærmere 15,4 og